

STD – 9

ગાલા

વિજ્ઞાન પ્રયોગપોથી

પ્રયોગ :-6

પ્રયોગ - 6

હેતુ:- કેરોસીન અને પાણીના મિશ્રણમાંથી ઘટકો છૂટા પાડવા.

સાધન:- સ્ટેન્ડ, ભિન્નકારી ગળણી, સ્ટોપ કોક, બીકર

પદાર્થ:- પાણી, કેરોસીન

આકૃતિ:-

(1) એક ભિન્નકારી ગળણી લઈ તેને સ્ટેન્ડમાં ભરાવો.

(2) ભિન્નકારી ગળણીનો સ્ટોપ-કોક બંધ કરી તેમાં કેરોસીન અને પાણીનું મિશ્રણ ભરો.

(3) તેને થોડા સમય ખલેલ પહોંચાડ્યા સિવાય મૂકી રાખો.

(4) ભિન્નકારી ગળણી નીચે બીકર મૂકી તેનો સ્ટોપ-કોક ખોલો.

(5) ભિન્નકારી ગળણીમાંથી પાણીના સ્તરને કાળજીપૂર્વક બીકર લઈ લો.

(6) કેરોસીન સ્ટોપ-કોક સુધી પહોંચે તે વખતે સ્ટોપ-કોક
બંધ કરી બીકર લઈ લો.

(7) આ જ રીતે કેરોસીનના સ્તરને બીજા બીકરમાં લઈ
લો.

» અવલોકન

અવલોકન કરતા જણાશે કે સૌપ્રથમ પાણી નીચેની તરફ એકઠું થાય છે. તેથી તેને અલગ પાત્રમાં અલગ કરી શકીએ છીએ.

» નિર્ણય

કોઈ પણ બે મિશ્રણને તેની ઘનતાના આધારે છૂટા પાડી શકીએ છીએ.

જ્ઞાનચક્રાસણી

1. નીચેના દરેક પ્રશ્નની નીચે આપેલા વિકલ્પોમાંથી સાચો વિકલ્પ પસંદ કરી ઉત્તર લખો:

(1) એકબીજામાં મિશ્ર ન થઈ શકે તેવા બે પ્રવાહીઓ ક્યાં ક્યાં છે?

A. પાણી અને આલ્કોહોલ

B. પાણી અને એસિટોન

C. પાણી અને દૂધ

D. પાણી અને તેલ

(2) નીચેના પૈકી શેમાં ટિન્ડલ અસર જોઈ શકાય છે?

A. મીઠાનું દ્રાવણ

B. ખાંડનું દ્રાવણ

C. કૉપર સલ્ફેટનું દ્રાવણ

D. સ્ટાર્ચનું દ્રાવણ

(3) શેવિંગ કીમ એ શેનું કલિલ દ્રાવણ છે?

A. પ્રવાહીમાં વાયુ

B. પ્રવાહીમાં પ્રવાહી

C. ઘનમાં વાયુ

D. ઘનમાં પ્રવાહી

(4) હવા શું છે?

A. તત્ત્વ

B. સંયોજન

C. મિશ્રણ

D. ધાતુ

2. નીચેનાં વિધાનો ખરાં છે કે ખોટાં તે જણાવો :

(1) ચીઝ એ ઇમલ્શન પ્રકારનું કલિલ છે. ખોટું

(2) કલિલ સ્થાયી છે, જ્યારે નિલંબન અસ્થાયી છે. ખરું

(3) પિત્તળ તાંબા અને જસતનું સંયોજન છે. ખોટું

(4) નિલંબિત કણોને નરી આંખે જોઈ શકાતા નથી. ખોટું

(5) કપૂર ઊધ્વપાતન પામતો પદાર્થ છે. ખરું

પ્રયોગ :-6

